

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.3.2.2025

Pan
Piotr Kowal
Wójt Gminy Łysomice
Urząd Gminy Łysomice
ul. Warszawska 8,
87-148 Łysomice

Wystąpienie pokontrolne

S/25/003/LBY

**Podjęmowanie działań w związku z zagrożeniem
lub wystąpieniem szkód w gatunkach chronionych
lub chronionych siedliskach przyrodniczych**

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12 | 85-131 Bydgoszcz

Tel. +48 52 567 58 00 | lby@nik.gov.pl | www.nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Urząd Gminy Łysomice¹, ul. Warszawska 8, 87-148 Łysomice

Kierownik jednostki kontrolowanej

Piotr Kowal, Wójt Gminy Łysomice², od 17 marca 2008 r.

Zakres przedmiotowy kontroli

Ochrona chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych

Okres objęty kontrolą

1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych³, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler

Lidia Dudek, specjalista kontroli państwowej,

upoważnienie do kontroli nr LBY/111/2025 z 21 października 2025 r.

(akta kontroli str. 1-12)

---

¹ Dalej: „Urząd Gminy”.

² Dalej: „Wójt”.

³ Czynności kontrolne zakończono 18 grudnia 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą Wójt nie w pełni prawidłowo i rzetelnie działał w celu ochrony chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych. Na powyższą ocenę wpłynął brak opracowania gminnego programu ochrony środowiska, który powinien zawierać kierunki działania i uwzględniać strategię Gminy Łysomice⁶ w zakresie dotyczącym m.in. zapobiegania powstawaniu szkód w środowisku na terenie Gminy, biorąc pod uwagę jej uwarunkowania związane z występującymi na jej obszarze formami ochrony przyrody. Ponadto, w związku z uzyskaną informacją o możliwości dokonywania nielegalnej wycinki drzew na Obszarze Chronionym Krajobrazu Doliny Drwęcy⁷, działania Wójta były nierzetelne, ponieważ ograniczyły się do polecenia pracownikowi Urzędu Gminy dokonania wizji w terenie oraz do rozmowy z dzierżawcą działki, na której dokonano usunięcia drzew i krzewów, pomimo uprawnień kontrolnych wynikających z art. 379 Prawa ochrony środowiska w związku z art. 83f ust. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁸.

Skontrolowane zezwolenia na usunięcie drzew na terenie Obszaru Chronionego wydano na podstawie wniosków spełniających wymogi określone w art. 83b ustawy o ochronie przyrody, a wydane w tych sprawach decyzje zawierały elementy wymagane art. 83d tej ustawy. Przed wydaniem decyzji dokonano oględzin miejsc planowanego usunięcia drzew dokumentując to protokołem lub notatką, przy czym w trzech notatkach nie wskazano, że ustaleń dokonano w zakresie wymaganym art. 83c ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, tj. występowania gatunków chronionych w obrębie drzew wnioskowanych do usunięcia. W jednym przypadku wydano zgodę na usunięcie drzew powołując się na przesłanki wynikające z art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody (prowadzenie akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym), które w przedmiotowej sprawie nie wystąpiły.

W sześciu spośród 45 zbadanych spraw dotyczących zgłoszeń o planowanym usunięciu drzew lub krzewów nie sporządzono protokołów przeprowadzonych oględzin, czym naruszono obowiązek wynikający z art. 83f ust. 7 ustawy o ochronie przyrody, w zw. z art. 67 § 2 pkt 3 i art. 68 ustawy

---

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Gmina”.

⁷ Dalej: „Obszar Chroniony”, ustanowiony uchwałą nr XXXVIII/656/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 4982), dalej: „uchwała w sprawie Obszaru Chronionego” lub „uchwała Sejmiku”.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, ze zm., dalej: „ustawa o ochronie przyrody”.

z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁹.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Ochrona chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych.

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą obowiązywało Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łysomice¹⁰, przyjęte uchwałą nr XVIII/112/2012 Rady Gminy Łysomice¹¹ z dnia 26 kwietnia 2012 r., zmienione uchwałą nr LIX/371/2023 Rady Gminy Łysomice z dnia 28 marca 2023 r. Projekty ww. uchwał uwzględniały uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych¹² oraz określały obszary i zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody.

(akta kontroli str. 343-382, 493)

Z inicjatywy Wójta Rada Gminy podjęła 11 stycznia 2024 r. uchwałą nr LXVIII/446/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Łysomice. Wójt 8 maja 2024 r. wydał obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego Gminy, w którym m.in. poinformował o możliwości składania przez zainteresowanych wniosków do planu ogólnego.

(akta kontroli str. 383-386)

Wójt wyjaśnił m.in., że projekt planu ogólnego zostanie przedłożony właściwym organom do zaopiniowania/uzgodnienia najpóźniej w styczniu 2026 r. Wskazał na zmianę przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹³, na podstawie których termin wygaśnięcia Studium minie 30 czerwca 2026 r. Wójt dodał, że w związku z powyższym przyjąć należy, że po spełnieniu warunków określonych w art. 13i ustawy o planowaniu projekt planu ogólnego powinien zostać przedłożony do uchwalenia przez Radę Gminy przed przytoczonym terminem.

(akta kontroli str. 387, 390)

W okresie objętym kontrolą w odniesieniu do terenów Gminy znajdujących się na Obszarze Chronionym obowiązywały następujące uchwały Rady Gminy dotyczące miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego: nr XLIV/208/06 z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łysomice w jednostce strukturalnej Kamionki Małe¹⁴, nr XIV/78/2011 z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łysomice w jednostce strukturalnej Kamionki Małe¹⁵ i nr

---

⁹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1691, dalej: „KPA”.

¹⁰ Dalej: „Studium”.

¹¹ Dalej: „Rada Gminy”.

¹² M.in. ustawy o ochronie przyrody, uchwały nr VI/106/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. nr 99 poz. 793), decyzji i zarządzeń dotyczących rezerwatu przyrody, pomników przyrody, użytków ekologicznych i lasów ochronnych.

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, ze zm., dalej: „ustawa o planowaniu”.

¹⁴ Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. nr 149, poz. 2169, ze zm., dalej: „uchwała nr XLIV/208/06”.

¹⁵ Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. nr 301 poz. 3295, dalej: „uchwała nr XIV/78/2011”.

XLVIII/300/2014 z dnia 14 października 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Łysomice w jednostce strukturalnej Kamionki Małe¹⁶. Wymienione uchwały zawierały postanowienia wskazujące na obowiązywanie zakazów wynikających z położenia terenu w Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy¹⁷.

(akta kontroli str. 437-446, 456-474)

Wójt przygotował analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy, obejmującą m.in. ocenę aktualności obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego¹⁸, która została przyjęta uchwałą nr LXVIII/445/2024 Rady Gminy Łysomice z dnia 11 stycznia 2024 r. w sprawie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Łysomice. Uchwałą stwierdzono aktualność obowiązującego Studium¹⁹ w zakresie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy oraz częściową jego aktualność w zakresie zgodności z przepisami odrębnymi. Ponadto stwierdzono aktualność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(akta kontroli 393-405)

W latach 2022-2025 (do zakończenia kontroli) Wójt nie wnioskował o sporządzenie mpzp dla terenów z Obszaru Chronionego i nie przygotowywał projektów uchwał w tej sprawie.

(akta kontroli str. 387, 391)

Zastępca Wójta Gminy²⁰ wyjaśnił m.in., że zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o planowaniu koszty sporządzenia planu miejscowego obciążają budżet Gminy. W budżetach na lata 2022-2025 nie przewidziano środków finansowych na opracowanie nowego planu miejscowego w granicach Obszaru Chronionego. Zaznaczył, że uchwała o przystąpieniu do sporządzenia mpzp jest jedynie uchwałą intencyjną, wyrażającą zamiar stanowienia prawa miejscowego, a co za tym idzie po jej uchwaleniu nie byłoby możliwe dalsze jej procedowanie, tj. nie byłoby możliwości realizacji podjętej uchwały. Zastępca Wójta dodał, że do czasu uchwalenia planu ogólnego nie jest przewidziane przygotowanie projektów uchwał intencyjnych wyrażających zamiar stanowienia prawa miejscowego w zakresie sporządzania/zmian planów miejscowych.

(akta kontroli str. 392)

2. Na terenie Gminy nie obowiązywała uchwała w sprawie gminnego programu ochrony środowiska²¹. W latach 2022-2025 (do zakończenia kontroli) Wójt nie sporządził projektu uchwały w tej sprawie i nie przedłożył go do uchwalenia Radzie Gminy, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 13, 17, 21-22)

---

¹⁶ Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 2882, dalej: „uchwała nr XLVIII/300/2014”.

¹⁷ Tj. np.: § 8 pkt 9 uchwały nr XLIV/208/06, § 6-§ 9 uchwały nr XIV/78/2011, § 5 pkt 4 uchwały nr XLVIII/300/2014.

¹⁸ Dalej: „mpzp”.

¹⁹ Przyjętego uchwałą nr LIX/371/2023 Rady Gminy z 28 marca 2023 r.

²⁰ Dalej: „Zastępca Wójta”.

²¹ Ostatnia podjęta uchwała w tej sprawie to uchwała nr XVIII/97/04 Rady Gminy Łysomice z dnia 30 czerwca 2004 r. w sprawie uchwalenia Programu ochrony środowiska i Planu gospodarki odpadami gminy Łysomice na lata 2004-2010 z perspektywą na lata 2011-2020.

3. Uchwałą w sprawie Obszaru Chronionego na części terenu Gminy ustanowiono Obszar Chronionego Krajobrazu.

(akta kontroli str. 456-474)

Rada Gminy uchwałą nr LXVII/442/2023 z dnia 19 grudnia 2023 r. nie uzgodniła projektu uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego zmieniającej uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy, przyjętej uchwałą nr LXIII/893/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 listopada 2023 r.²² Uzasadnieniem takiego stanowiska organu stanowiącego Gminy²³ był brak zgody na utrzymanie na części terenu Gminy odstępstw od zakazów obowiązujących na mocy § 5 pkt 1, 3, 4 i 5 uchwały w sprawie Obszaru Chronionego, które będą miały potencjalny wpływ na do tej pory chroniony krajobraz²⁴.

(akta kontroli str. 447-455, 475-483)

Teren Gminy, o którym mowa w uzasadnieniu do uchwały nr LXVII/442/2023 Rady Gminy Łysomice z dnia 19 grudnia 2023 r. został objęty „Ekspertyzą hydrologiczną dotyczącą wpływu planowanej eksploatacji kruszywa naturalnego ze złoża Kamionki Duże AW w miejscowości Kamionki Duże na zasoby wodne Jeziora Kamionkowskiego”, wykonanej w grudniu 2023 r. na zlecenie Urzędu Gminy przez pracowników Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ekspertyza została wykonana w odpowiedzi na obawy mieszkańców dotyczące wpływu planowanej inwestycji na zasoby wodne Jeziora Kamionkowskiego, która zakładała odkrywkową eksploatację oraz przeróbkę kruszywa naturalnego pochodzącego ze złoża Kamionki Duże AW. Analiza wykluczyła bezpośredni wpływ inwestycji na wody ww. jeziora.

(akta kontroli str. 231-252)

Uchwałą nr XXIII/129/2025 z dnia 24 listopada 2025 r. w sprawie zaopiniowania wniosku Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń o uznanie za ochronne lasów położonych na terenie Gminy Łysomice i będących w zarządzie Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń, Rada Gminy pozytywnie zaopiniowała przedłożony projekt lasów ochronnych położonych na terenie Gminy, w tym na Obszarze Chronionym. Wójt wyjaśnił m.in., że uchwała procedowana była na wniosek Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń.

(akta kontroli str. 229, 253-272)

---

²² Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dalej: „Marszałek Województwa” lub „Marszałek”), za pośrednictwem Rady Gminy, skierował do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy skargę z 24 września 2025 r. na uchwałę nr LXVII/442/2023 Rady Gminy z 19 grudnia 2023 r. Ww. skarga wpłynęła do Urzędu Gminy 14 listopada 2025 r.

²³ Podobne uzasadnienia podano do uchwał Rady Gminy nr XXVII/176/2021 z 26 stycznia 2021 r. i nr XXXVI/227/2021 z 12 października 2021 r. dotyczących braku uzgodnień projektów uchwał Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego zmieniających uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego, odpowiednio nr XXVIII/403/2020 z 21 grudnia 2020 r. i nr XXXV/514/21 z 30 sierpnia 2021 r.

²⁴ Odstępstwa te dotyczyły zakazu: zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalnej gospodarcie wodnej lub rybackiej.

Wójt nie występował i jak wyjaśnił, nie planuje w najbliższym czasie inicjowania działań zmierzających do objęcia dodatkową ochroną, inną niż obszar chronionego krajobrazu, terenów z Obszaru Chronionego oraz do objęcia formami ochrony przyrody innych terenów Gminy. Wójt wyjaśnił, że działki nr 47/10, 48/3 i 49/18 w Kamionkach Małych znajdują się na terenie Obszaru Chronionego i stanowią rów melioracyjny, będący własnością Gminy (działka nr 48/3) oraz własność prywatną (działki nr 47/10 i 49/18). Ponadto w ocenie Wójta zakazy obowiązujące na Obszarze Chronionym zabezpieczają ochronę naturalnych siedlisk, jak również zasiedlających je gatunków flory i fauny.

(akta kontroli str. 13, 17, 229)

4. W latach 2022-2025 (do 30 października 2025 r.) Wójt wydał sześć decyzji²⁵ w sprawie zezwolenia na usunięcie drzew na terenie Obszaru Chronionego, w tym jedną odmawiającą zezwolenia. Wszystkie decyzje objęto szczegółowym badaniem i ustalono m.in., że wydano je na skutek złożonych wniosków, które spełniały wymogi określone w art. 83b ustawy o ochronie przyrody.

Zezwolenia wydawane były w formie decyzji administracyjnych i zawierały elementy określone w art. 83d ustawy o ochronie przyrody. Przed wydaniem decyzji dokonano oględzin miejsc usunięcia drzew dokumentując to protokołem lub notatką. Sporządzone notatki z dokonanych oględzin nie zawierały ustaleń w zakresie występowania gatunków chronionych w obrębie planowanych do usunięcia drzew, co było wymagane art. 83c ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz nie zawierały niektórych elementów wymaganych art. 68 KPA, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Mimo braku odnotowania w notatkach dokonania ww. ustaleń, we wszystkich decyzjach pozytywnych wskazano, że nie stwierdzono obecności chronionych gatunków roślin i zwierząt, grzybów, gniazd ptasich ani dziupli zasiedlonych przez Pachnicę dębową. Decyzje pozytywne zobowiązywały wnioskodawców do nasadzeń zastępczych i przedłożenia Wójtowi protokołu posadzenia określonych w decyzji drzew²⁶.

Decyzje zezwalające na usunięcie drzew wydano w związku z zagrożeniem jakie drzewa stwarzały w ruchu drogowym²⁷, a także z zagrożeniem dla mienia oraz zdrowia i bezpieczeństwa ludzi²⁸. W odniesieniu do tych ostatnich Wójt wyjaśnił m.in., że nie zachodziły przesłanki do odmowy zgody na wycinkę na podstawie § 5 pkt 3 uchwały w sprawie Obszaru Chronionego, gdyż żadne z wnioskowanych drzew nie było śródpolne, przydrożne lub nadwodne, rosły na terenach oznaczonych w rejestrze gruntów jako tereny rekreacyjne i zabudowane lub na terenach sklasyfikowanych jako grunty orne.

(akta kontroli str. 29, 35-61, 63-65, 70-116)

Dwie decyzje wydano na podstawie art. 83a ust. 2a ustawy o ochronie przyrody, który dotyczy zezwolenia na usunięcie drzew w pasie drogowym drogi publicznej, mimo że wniosek

---

²⁵ W tym w 2022 r. i 2023 r. wydano po jednej decyzji, w 2024 r. – trzy decyzje (w tym jedną odmawiającą zezwolenia i jedną na skutek złożonego odwołania od decyzji negatywnej), w 2025 r. – jedną decyzję.

²⁶ W dwóch przypadkach protokoły takie zostały przedłożone, w dwóch termin wykonania nasadzeń nie minął, w jednym przypadku termin przedłożenia protokołu minął w trakcie czynności kontrolnych – protokołu nie przedłożono.

²⁷ Dwie decyzje.

²⁸ Trzy decyzje, w tym jedna wydana na skutek złożonego odwołania od decyzji negatywnej.

o zezwolenie nie dotyczył drzew usytuowanych w pasie drogowym, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 89, 95, 109, 111)

Decyzję odmawiającą zezwolenia na usunięcie drzew wydano w związku z ich lokalizacją na gruncie oznaczonym w rejestrze gruntów jako Wp – grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi, powołując się na § 5 pkt 3 uchwały w sprawie Obszaru Chronionego. Na skutek złożonego odwołania Wójt wydał decyzję zezwalającą na usunięcie drzew, powołując się nieprawidłowo na art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody. Ponadto decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów KPA, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 97-108)

W okresie objętym kontrolą do Wójta wpłynęło 45²⁹ zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew i krzewów³⁰ z terenu Obszaru Chronionego, złożonych przez osoby fizyczne³¹. Żadne zgłoszenie nie dotyczyło usunięcia drzew w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Szczegółowe badanie wszystkich 45 zgłoszeń wykazało m.in., że 38 z nich (84,4%) dotyczyło zamiaru usunięcia drzew w związku z zagrożeniem, jakie drzewa stwarzały dla bezpieczeństwa ludzi i mienia, wynikającym z ich stanu (drzewa suche, pochylone) i usytuowania (blisko budynków i ogrodzeń). W jednym przypadku osoba fizyczna złożyła wniosek o wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa³², który został rozpatrzony jako zgłoszenie. W trzech zgłoszeniach (tj. 6,7%) wskazano na zamiar usunięcia drzew w związku z przywróceniem gruntu do użytkowania rolniczego³³, a w trzech zgłoszeniach (6,7%) na usunięcie drzew w związku z projektowanym budynkiem i budową domów.

W 38 sprawach pracownik Urzędu Gminy w obecności wnioskodawcy lub jego pełnomocnika dokonał oględzin, o których mowa w art. 83f ust. 6 ustawy o ochronie przyrody. W protokołach oględzin wskazano, że w obrębie drzew przewidzianych do usunięcia nie stwierdzono naturalnych siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, grzybów, gniazd ptasich ani dziupli zasiedlonych przez gatunki chronione. Na właścicieli nieruchomości nałożono obowiązek nasadzeń zastępczych. W przypadku sześciu zgłoszeń oględzin dokonano w terminie przekraczającym 21 dni od daty wpływu zgłoszenia³⁴. Wójt wyjaśnił m.in., że przekroczenie terminu przeznaczonego na oględziny w dużej mierze wynikało z tego, że przedmiotowe nieruchomości stanowią działki rekreacyjne, które nie są na co dzień zamieszkałe, więc w większości przypadków powstał problem ustalenia z wnioskodawcą dogodnego terminu oględzin.

W odniesieniu do sześciu zgłoszeń oględzin dokonano bez udziału właściciela działki³⁵ i z tych oględzin nie sporządzono protokołów, czym naruszono art. 83f ust. 7 ustawy o ochronie przyrody, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 23-28, 30-34, 36-61, 117, 119, 122-222)

---

²⁹ W tym: 16 w 2022 r., 13 w 2023 r., dziewięć w 2024 r. i siedem w 2025 r. (do 30 października 2025 r.).

³⁰ Dalej: „zgłoszenia”.

³¹ Właścicieli nieruchomości lub przez ich pełnomocników.

³² W związku z zagrożeniem jakie drzewo stwarza.

³³ Wszystkie zgłoszenia dotyczyły tej samej działki.

³⁴ Przekroczenie terminu wyniosło od 1 do 25 dni.

³⁵ Po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym i uzyskaniu zgody właściciela.

W jednym przypadku, który dotyczył zgłoszenia w związku z przywróceniem gruntu do użytkowania rolniczego nie dokonano oględzin, a wnioskodawca został poinformowany telefonicznie o wystosowanym przez Wójta piśmie do Marszałka Województwa³⁶. Mimo braku obowiązku dokonania zgłoszenia w związku z przywróceniem gruntu do użytkowania rolniczego, wnioskodawca złożył ponownie zgłoszenie po pięciu miesiącach od daty pierwszego zgłoszenia oraz kolejne, dotyczące wycinki innych drzew na tej samej działce. Przeprowadzono oględziny i sporządzono protokół. Informacje z operatu ewidencyjnego w zakresie gruntów potwierdziły, że wskazana działka położona była częściowo na gruntach ornych. Wójt wyjaśnił m.in., że na bazie wcześniejszych doświadczeń podjął kroki mające na celu pozostawienie śladu i swego rodzaju „kontroli” nad planowaną wycinką drzew. W wyniku wizji w terenie ustalono, że część drzew wymaga zgłoszenia z uwagi na ich zły stan fitosanitarny i zagrożenie, jakie stwarzają dla pobliskiej pieszej ścieżki, natomiast znaczna większość zgłoszenia dotyczy przywrócenia gruntów rolnych do ponownego użytkowania rolniczego.

(akta kontroli str. 117-120, 122-123, 128-129, 177-186, 197-201, 223-228)

W stosunku do żadnego zgłoszenia Wójt nie wniósł sprzeciwu wynikającego z art. 83f ust. 8 i ust. 14 pkt 1 lit. c ustawy o ochronie przyrody. Wójt wyjaśnił m.in., że we wszystkich przypadkach nie można było zastosować przepisów § 5 pkt 3 uchwały w sprawie Obszaru Chronionego, gdyż żadne z wnioskowanych drzew nie było śródpolne, przydrożne lub nadwodne. Drzewa były w złym stanie fitosanitarnym i stwarzały zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i mienia, dlatego zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody nie podlegały ochronie związanej z ich lokalizacją na terenie Obszaru Chronionego.

(akta kontroli str. 223, 228)

Zastępca Wójta wyjaśnił m.in., że polskie prawo nie podaje definicji zadrzewienia śródpolnego, nadwodnego lub przydrożnego. Dlatego to na organie odpowiedzialnym za wydanie zezwolenia lub analizie zgłoszenia spoczywa obowiązek rozstrzygnięcia, jaki charakter ma dane zadrzewienie i czy podlega ono ochronie. Wskazał, że organ przyjął interpretacje dla poszczególnych rodzajów zadrzewień zgodne z zamieszczonymi na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska³⁷, w tym interpretując zadrzewienie śródpolne jako takie, które znajduje się wśród pól utrzymywanych pod produkcję rolną lub inne działania związane z gospodarką rolną, np. pastwiska. Należą do nich zarówno pojedyncze drzewa lub krzewy, jak i ich skupiska, pochodzące z samosiewu lub celowo zasadzone.

(akta kontroli str. 484, 486)

5. Wójt podał, że w latach 2022-2025 nie wpłynęło do niego bezpośrednio żadne zgłoszenie dotyczące możliwości naruszenia przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w odniesieniu do ochrony chronionych siedlisk przyrodniczych lub gatunków chronionych.

(akta kontroli str. 14, 20)

---

³⁶ Wójt zwrócił się do Marszałka Województwa, jako organu sprawującego nadzór nad Obszarem Chronionym, z prośbą o wyrażenie opinii dotyczącej planowanej wycinki. Marszałek nie wypowiedział się w sprawie.

³⁷ Dalej: „GDOŚ”.

W trakcie kontroli ustalono, że w 2022 r. Wójt powziął jednak informację o wycince drzew na działkach zlokalizowanych na terenie Obszaru Chronionego³⁸, która mogła być niezgodna z prawem. Informacja ta wpłynęła od: Policji³⁹, mieszkańców⁴⁰, Zastępcy Dyrektora Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu⁴¹ (z prośbą o informację, czy przedmiotowa wycinka drzew prowadzona była zgodnie z obowiązującym prawem⁴²), Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy⁴³ (przekazującego do wiadomości postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji w związku z możliwością wystąpienia szkody w środowisku⁴⁴ oraz w związku z prośbami o udzielenie informacji w toku prowadzonego postępowania w ramach współpracy między organami⁴⁵). Ponadto Wójt został poinformowany⁴⁶ przez dzierżawcę jednej z działek w Kamionkach Małych, że na działce następuje przywrócenie gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego, a rekultywacja jest na gruncie rolnym i polega na usunięciu krzewów i drzew samosiejek w celu wykorzystania działki zgodnego z przeznaczeniem wynikającym z rejestru gruntów.

(akta kontroli str. 223, 229-230, 273-287, 292-295)

W związku z informacją uzyskaną od Policji, na polecenie Wójta pracownik Urzędu Gminy dokonał wizji w terenie, z której sporządził notatkę służbową. Odnotował w niej, że w trakcie jego pobytu na działkach w Kamionkach Małych nie stwierdzono prowadzenia prac związanych z wycinką drzew.

(akta kontroli str. 66, 229)

Dokonana wizja w terenie odbyła się bez uwzględnienia przepisów art. 379 i art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁴⁷, dotyczących dokonywania kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska oraz bez uwzględnienia zakazów określonych w § 5 uchwały w sprawie Obszaru Chronionego, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W listopadzie 2022 r. Wójt otrzymał do wiadomości zawiadomienie o możliwości popełnienia wykroczenia skierowane przez RDOŚ do Komendy Miejskiej Policji w Toruniu Komisarjat Policji w Chełmży w związku ze złamaniem zakazów obowiązujących na Obszarze Chronionym. Wójt otrzymał również do wiadomości decyzję RDOŚ⁴⁸ oraz decyzję⁴⁹ i postanowienie⁵⁰ GDOŚ dotyczące postępowań prowadzonych w związku z możliwością wystąpienia szkody w środowisku

---

³⁸ Działki nr 47/10, 48/3 i 49/18 w miejscowości Kamionki Małe, dalej: „działki w Kamionkach Małych”.

³⁹ 23 września 2022 r.

⁴⁰ Pismem z 23 września 2022 r. i mailem z 7 października 2022 r.

⁴¹ 30 września 2022 r., na skutek zgłoszenia wycinki drzew złożonego do Marszałka Województwa.

⁴² Na którą Wójt odpowiedział pismem z 17 października 2022 r.

⁴³ Dalej: „RDOŚ”.

⁴⁴ Znak WSS.512.35.2022.MW/SG.1 z 8 listopada 2022 r.

⁴⁵ 16 listopada 2022 r. i 24 stycznia 2023 r., na które udzielono odpowiedzi pismami odpowiednio z 12 grudnia 2022 r. i z 3 lutego 2023 r.

⁴⁶ Mailem z 27 września 2022 r.

⁴⁷ Dz. U. z 2025 r. poz. 647, ze zm., dalej: „Prawo ochrony środowiska”.

⁴⁸ Znak WSS.512.35.2022.MW/SG.14 z 13 kwietnia 2023 r. umarzającą postępowanie prowadzone w związku z możliwością wystąpienia szkody w środowisku w gatunkach chronionych i chronionych siedliskach przyrodniczych, do której mogło dojść na skutek wycinki drzew i krzewów na działkach nr 47/10, 48/3 i 49/18 w m. Kamionki Małe, gmina Łysomice, powiat toruński.

⁴⁹ Znak DOA-WSzOP.512.26.2023.MGO z 25 października 2023 r. utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję RDOŚ nr WSS.512.35.2022.MW/SG.14 z 13 kwietnia 2023 r.

⁵⁰ Nr DOA-WszOP.512.6.2024.AP.2 z 21 kwietnia 2024 r. wznawiające postępowanie administracyjne zakończone wydaniem przez GDOŚ decyzji z 25 października 2023 r. znak DOA-WSzOP.512.26.2023.MGO.

w gatunkach chronionych i chronionych siedliskach przyrodniczych, do której mogło dojść na skutek wycinki drzew i krzewów na działkach w Kamionkach Małych.

(akta kontroli str. 288-289, 296-334)

Wójt wyjaśnił m.in., że po wpływie informacji od dzierżawcy jednej z działek w Kamionkach Małych o prowadzeniu przez niego prac polegających na przywróceniu gruntów nieużytkowanych rolniczo do ich ponownego użytkowania, dokonał weryfikacji w rejestrze gruntów oznaczenia przedmiotowej działki, która posiadała oznaczenie „Lzr-RVI” – grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych. Dokonano również weryfikacji zapisów zawartych w uchwale w sprawie Obszaru Chronionego (z uwagi na lokalizację działki na tym obszarze), a dokładniej zgodności prowadzonych prac z § 5 pkt 3 tej uchwały, który stanowi o zakazie usuwania drzew śródpolnych, przydrożnych lub nadwodnych. Wójt odbył również w Urzędzie Gminy spotkanie z dzierżawcą działki i ostatecznie potwierdził treść otrzymanej dzień wcześniej wiadomości i cel prowadzenia wycinki drzew na przedmiotowym terenie. W związku z powyższym po ustaleniu, iż prowadzona wycinka drzew związana była z przywróceniem gruntów rolnych do ich ponownego użytkowania i odbywała się na gruntach oznaczonych w rejestrze gruntów symbolem „Lzr-RVI” oraz nie naruszała postanowień uchwały w sprawie Obszaru Chronionego (żadne z drzew nie było śródpolne, przydrożne lub nadwodne) Wójt doszedł do wniosku, iż nie zachodzi w tym przypadku konieczność uzyskania zgody/dokonania zgłoszenia zamiaru usunięcia drzew przez dzierżawcę przedmiotowego terenu, o czym mowa w art. 83f ust. 1 pkt 3b ustawy o ochronie przyrody. Zdaniem Wójta nie zostały również naruszone żadne przepisy związane z usuwaniem drzew i krzewów.

Wójt dodał m.in., że nie podejmował innych czynności niż te wskazane powyżej z uwagi na toczące się postępowania administracyjne przed innymi organami (tj. RDOŚ i GDOŚ), jak również nie otrzymał żadnych kopii protokołów z czynności prowadzonych przez Policję czy Straż Leśną, gdyż nie był stroną prowadzonych postępowań.

(akta kontroli str. 20, 229-230)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą Wójt nie wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 17 Prawa ochrony środowiska, dotyczącego sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska i przedłożenia go do uchwalenia Radzie Gminy. W konsekwencji nie sporządzono raportów z wykonania programu, o których mowa w art. 18 ust. 2 Prawa ochrony środowiska.

(akta kontroli str. 13, 17)

Wójt wyjaśnił m.in., że gminny program ochrony środowiska nie jest aktem prawa miejscowego. Jest to akt o charakterze głównie kierunkowym, który określa cele i sposób działania gminy w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska, ale nie tworzy powszechnie obowiązujących przepisów prawnych ani nie nakłada bezpośrednich obowiązków na mieszkańców czy też podmiotów gospodarczych.

(akta kontroli str. 118, 120)

NIK wskazuje, że obowiązek sporządzenia przez Wójta gminnego programu ochrony środowiska został jednoznacznie określony w przepisach powszechnie obowiązujących, które nie przewidują odstępstw od tej powinności.

2. Na skutek wniesionego odwołania od decyzji odmawiającej zezwolenia na usunięcie drzew Wójt wydał decyzję zezwalającą, powołując się w uzasadnieniu nieprawidłowo na art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody i wskazując m.in., że „wnioskowane do wycinki drzewa są w złym stanie fitosanitarnym, pochylone, stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i mienia. Zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody zakaz wycinki drzew w obszarze chronionego krajobrazu nie obowiązuje w przypadku działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym.”

(akta kontroli str. 104-106)

Zastępca Wójta wyjaśnił m.in., że organ znając zły stan drzew oraz posiadając wiedzę o stwarzaniu przez nie potencjalnego zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia, biorąc również pod uwagę to, iż jednym z podstawowych zadań gminy jest zapewnienie bezpieczeństwa jej obywateli, wydał ostatecznie decyzję zezwalającą na wycinkę drzew interpretując art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody jako działania związane z bezpieczeństwem powszechnym, czyli takie, które mają zapewnić wspomniane wcześniej bezpieczeństwo obywateli.

(akta kontroli str. 484, 487)

NIK wskazuje, że przepis art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody stanowi, że zakazy, o których mowa w ust. 1-1b ww. artykułu, w tym likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, obowiązujące na obszarach chronionego krajobrazu, nie dotyczą prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. W odniesieniu do powyższego odstępstwa należy wskazać, że „w myśl obowiązującej reguły wykładni *exceptiones non sunt extendendae* wszelkie wyjątki powinny być interpretowane w sposób zawężający, a nie rozszerzający⁵¹. W związku z powyższym, aby doszło do odstępstwa wskazanego w art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody *prowadzenie akcji ratowniczej powinno być konsekwencją zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego. Na taką konieczność wskazuje posłużenie się przez ustawodawcę spójnikiem „oraz”. (...) W związku z tym aby można było mówić o bezpieczeństwie powszechnym, musi występować alternatywnie wiele osób albo zagrożenie w wielkich rozmiarach*⁵². Mając powyższe na uwadze usunięcie starego drzewa, które stwarza zagrożenie dla zdrowia ludzi oraz dla mienia nie może być zakwalifikowane jako odstępstwo, o którym mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, jeśli nie było połączone z prowadzeniem akcji ratowniczej i nie występowało (alternatywnie) wiele osób albo zagrożenie w wielkich rozmiarach⁵³, co w przedmiotowej sytuacji nie miało miejsca.

3. Zbadane postępowania zakończone wydaniem decyzji dotyczących zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów zostały przeprowadzone z naruszeniem przepisów KPA. Polegało to na tym, że:

---

⁵¹ Zob. K. Gruszecki [w:] *Ustawa o ochronie przyrody. Komentarz, wyd. VI*, Warszawa 2024, art. 15.

⁵² Tamże.

⁵³ Szkoda w wielkich rozmiarach - zob. art. 115 § 7a w zw. z § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383) - mieniem wielkiej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 1 mln zł.

- wydanie czterech decyzji (tj. 66,7% ogółu zbadanych) nastąpiło w terminie przekraczającym miesiąc bez powiadomienia strony o niezafatwieniu sprawy w ustawowym terminie i bez wskazania nowego terminu załatwienia sprawy, co było niezgodne z art. 35 § 1 i § 3 oraz art. 36 § 1 i § 2 KPA. Przekroczenie terminu wydania ww. decyzji wyniosło od 3 do 91 dni.

(akta kontroli str. 73-77, 82, 88-89, 95, 97-99, 104-107)

- w jednej decyzji, wydanej na skutek wniesionego odwołania nie orzeczono o uchyleniu zaskarżonej decyzji w całości, mimo uznania, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie i orzeczeniu co do istoty sprawy, co naruszało art. 132 § 1 KPA;

(akta kontroli str. 104-106)

- wszystkie zbadane decyzje zostały wydane bez zawiadomienia stron o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz żądań, co było niezgodne z art. 10 § 1 KPA.

(akta kontroli str. 78-114)

Wójt wyjaśnił m.in., że głównym powodem popełnionych błędów przy wydawanych decyzjach było przejście obowiązków dotyczących prowadzenia postępowań związanych z wycinką drzew przez nowego pracownika oraz kontynuacji sposobu ich prowadzenia po poprzedniku. Wójt dodał, że zaistniałe błędy nie będą już popełniane w przyszłych postępowaniach.

(akta kontroli str. 62-64, 117-119, 387-389)

4. W sześciu spośród 45 zbadanych spraw dotyczących zgłoszeń o planowanym usunięciu drzew lub krzewów nie sporządzono protokołów przeprowadzonych oględzin, czym naruszono obowiązek wynikający z art. 83f ust. 7 ustawy o ochronie przyrody, w zw. z art. 67 § 2 pkt 3 i art. 68 KPA.

(akta sprawy str. 126-130, 165-176, 192-196, 218-222)

Wójt wyjaśnił m.in., że w związku z częstym problemem wyznaczenia dogodnego dla właścicieli działek terminu oględzin, pracownik gminy znając teren i problematykę terenu sam dokonywał oględzin i potwierdzenia gatunków oraz obwodów zgłaszanych drzew (po uprzednim kontakcie telefonicznym i uzyskaniu zgody właściciela działki) popełniając przy tym błąd nie sporządzenia notatki z tego faktu. Dodał, że błąd ten nie będzie popełniany w przyszłości.

(akta kontroli str. 117-119)

NIK podkreśla, że wymóg stawiany przepisem art. 83f ust. 7 ustawy o ochronie przyrody dotyczy sporządzenia protokołu, a nie notatki z oględzin. Zgodnie bowiem z art. 67 § 2 pkt 3 i art. 68 KPA protokół sporządza się tak, aby z niego wynikało, kto, kiedy, gdzie i jakich czynności dokonał, kto i w jakim charakterze był przy tym obecny, co i w jaki sposób w wyniku tych czynności ustalono i jakie uwagi zgłosiły obecne osoby. Protokół odczytuje się wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej, które powinny następnie protokół podpisać. Odmowę lub brak podpisu którejkolwiek osoby należy omówić w protokole.

5. W notatkach ze sporządzonych oględzin, w trzech spośród sześciu zbadanych spraw dotyczących zezwoleń na usunięcie drzew, nie wskazano, że dokonano ustaleń w zakresie wymaganym art. 83c ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, tj. występowania w obrębie tych drzew gatunków chronionych. Ponadto, z wymienionych notatek nie wynikało: kto i w jakim charakterze

był obecny przy wykonywaniu oględzin i jakie uwagi zgłosiły obecne osoby; czy zawarte w tych notatkach ustalenia zostały odczytane wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej; nie było na nich także podpisów ww. osób, względnie wzmianki o odmowie lub o braku podpisu którejkolwiek z osób wraz z omówieniem tego faktu w notatkach. Oględziny w zakresie wymaganym art. 83c ust. 1 ustawy o ochronie przyrody mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wydania zezwolenia na usunięcie drzewa lub krzewu i z tego względu, utrwalenie ich w inny sposób, np. za pomocą notatki, winno spełniać wymagania wynikające z art. 67 § 2 pkt 3 i art. 68 KPA.

(akta sprawy str. 70-72, 75-76)

Wójt wyjaśnił m.in., że brak sporządzenia protokołów wynikał z pośpiechu i braku wiedzy pracownika. Sporządzono tylko notatkę z wizji w terenie, zamiast spisania protokołu, który zostałby podpisany przez strony postępowania, zgodnie z przepisami KPA. W sporządzonych notatkach z oględzin faktycznie zabrakło informacji o braku występowania chronionych gatunków. Informacja taka została zawarta w wydanych zgodach na wycinkę drzew. Wójt podkreślił, że każdorazowo na etapie prowadzenia postępowania lub weryfikacji zgłoszeń zamiaru wycinki drzew dokonuje się weryfikacji w zakresie występowania w ich obrębie obecności chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, gniazd ptasich oraz dziupli zasiedlonych przez Pachnice dębową.

(akta kontroli str. 497-498)

6. Cztery spośród sześciu zbadanych decyzji zezwalających na usunięcie drzew sporządzono nierzetelnie, ponieważ:

- w dwóch przypadkach jako podstawę prawną ich wydania wskazano m.in. art. 83a ust. 2a ustawy o ochronie przyrody, który dotyczy zezwolenia na usunięcie drzew w pasie drogowym drogi publicznej, mimo że wnioski o zezwolenie nie dotyczyły drzew usytuowanych w pasie drogowym.

(akta kontroli str. 89, 94-96, 109, 111-113)

Wójt wyjaśnił, że w przedmiotowych decyzjach doszło do błędu pisarskiego i błędnego wpisania art. 83a ust. 2a ustawy o ochronie przyrody zamiast art. 83a ust. 1.

(akta kontroli str. 497)

- w jednym przypadku wskazano gatunki drzew przewidziane do usunięcia niezgodnie ze złożonym wnioskiem.

(akta kontroli str. 78, 499-500)

Wójt wyjaśnił m.in., że w decyzji błędnie wpisano w tabelę z wyszczególnieniem gatunków drzew gatunek „Topola osika”. Zgodnie z wnioskiem gatunkami drzew przeznaczonymi do wycięcia była „Topola”. W ramach wizji w terenie odbytej przez pracownika ustalono, że gatunkiem przedmiotowego drzewa jest „Topola kanadyjska”.

(akta kontroli str. 497)

- w dwóch przypadkach podano nieprawidłowe daty dokonanych czynności⁵⁴.

(akta kontroli str. 78, 81-82, 88)

Wójt wyjaśnił m.in., że wymienione błędy mają charakter oczywistych błędów pisarskich i nie zostały zauważone wcześniej. Żaden z wnioskodawców nie zwrócił się z wnioskiem o sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej.

(akta kontroli str. 118, 120)

7. W dwóch spośród 45 zbadanych zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew nierzetelnie sporządzono protokół oględzin⁵⁵ oraz pismo skierowane do zgłaszającego⁵⁶, ponieważ podano w nich błędne nazwy miejscowości położenia działki oraz błędne numery działki.

(akta kontroli str. 139-141, 174-175)

Wójt wyjaśnił m.in., że wymienione błędy mają charakter oczywistych błędów pisarskich i nie zostały zauważone wcześniej. Żaden z wnioskodawców nie zwrócił się z wnioskiem o sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej.

(akta kontroli str. 118, 120)

8. W związku z uzyskaną informacją o możliwości dokonywania nielegalnej wycinki drzew na Obszarze Chronionym, działania Wójta ograniczyły się do polecenia pracownikowi Urzędu Gminy dokonania wizji w terenie oraz do rozmowy z dzierżawcą działki, na której dokonano usunięcia drzew i krzewów, pomimo uprawnień kontrolnych wynikających z art. 379 Prawa ochrony środowiska w związku z art. 83f ust. 20 ustawy o ochronie przyrody, dotyczących przeprowadzania kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym swoją właściwością⁵⁷. Zarówno w dniu dokonania wizji, jak i w kolejnych dniach Wójt lub działający z jego upoważnienia pracownik Urzędu Gminy nie przeprowadzili żadnych czynności kontrolnych zmierzających do ustalenia stanu faktycznego, w tym do stwierdzenia i odnotowania czy prowadzona wycinka drzew nastąpiła z uwzględnieniem zakazów określonych w § 5 uchwały w sprawie Obszaru Chronionego. Nie wezwano i nie przesłuchano osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego, nie sporządzono protokołu kontroli, o którym mowa w art. 380 Prawa ochrony środowiska. W ocenie NIK takie działanie było nierzetelne.

(akta kontroli str. 13, 17, 62, 64, 66, 229-230)

Zastępca Wójta wyjaśnił m.in., że pracownik dokonał wizji w terenie w związku z ewentualną wycinką drzew, co jest uregulowane w ustawie o ochronie przyrody. Pracownik nie otrzymał upoważnienia do kontroli, ponieważ pod nieobecność pracownika merytorycznego miał jedynie rozpoznać sytuację. Następnie sprawą zajęły się inne organy już w trybie przepisów Prawa ochrony

---

⁵⁴ W postępowaniu prowadzonym na podstawie wniosku złożonego 28 stycznia 2022 r. w decyzji nr RRGLiR.I.6131.05.2022 z 1 lutego 2022 r. podano datę złożenia wniosku 28 stycznia 2021 r. W postępowaniu prowadzonym na podstawie wniosku złożonego 27 listopada 2023 r. zakończonym wydaniem decyzji nr RRGLiR.6131.107.2023 datę decyzji wskazano na 23 stycznia 2023 r.

⁵⁵ Protokół oględzin z 12 sierpnia 2022 r., przeprowadzonych w związku ze zgłoszeniem usunięcia drzew z 26 lipca 2022 r.

⁵⁶ Pismo z 20 września 2023 r. w związku ze zgłoszeniem usunięcia drzew z 9 sierpnia 2023 r.

⁵⁷ Do której zgodnie z rozdziałem 4. ustawy o ochronie przyrody należą sprawy związane z ochroną terenów zieleni i zadrzewień, w tym wydawanie zezwoleń na usunięcie drzewa lub krzewu oraz wnoszenie sprzeciwu w związku ze zgłoszeniem zamiaru usunięcia drzewa lub krzewu.

środowiska, tj. RDOŚ oraz Urząd Marszałkowski. Nadzór nad Obszarem Chronionym sprawuje Marszałek Województwa. Wobec powyższego pracownik sporządził stosowną notatkę i w tym dniu zakończył sprawę, która ma dalszy bieg.

(akta kontroli str. 484-485, 488)

NIK zauważa, że wójt gminy zgodnie z art. 376 pkt 1 Prawa ochrony środowiska jest organem ochrony środowiska, zobowiązanym na podstawie art. 379 ust. 1 tej ustawy do sprawowania kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym swoją właściwością. Zatem powzięcie wiedzy o tym, że na terenie działek położonych w Obszarze Chronionym, w Kamionkach Małych dokonywano wycinki drzew, która mogła skutkować zniszczeniem ekosystemu oraz złamaniem zakazów określonych w uchwale Sejmiku uzasadniało wszczęcie ww. kontroli z zachowaniem zasad wynikających z Prawa ochrony środowiska, a w szczególności określonych w art. 379 ust. 3 i art. 380 tej ustawy. Zdaniem NIK przypuszczenie, że sprawą zajmą się inne organy (w dniu otrzymania informacji o dokonywanej wycince Wójt nie miał jeszcze wiedzy o działaniach RDOŚ) nie może stanowić uzasadnienia do niepodjęcia działań, do których zobowiązują Wójt – jako organu ochrony środowiska w rozumieniu art. 376 Prawa ochrony środowiska – przepisy tej ustawy.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Sporządzenie gminnego programu ochrony środowiska.
2. Zapewnienie stosowania przepisów KPA i uchwały w sprawie Obszaru Chronionego w postępowaniach dotyczących zezwoleń na usuwanie drzew lub krzewów.
3. Sporządzanie protokołów oględzin przeprowadzanych w związku ze zgłoszeniami o zamiarze usunięcia drzew lub krzewów.
4. Dokumentowanie ustaleń w zakresie występowania gatunków chronionych przed wydaniem zezwolenia na usunięcia drzewa lub krzewu, z zachowaniem wymogów wynikających z KPA.
5. Rzetelne sporządzanie dokumentów w sprawach dotyczących usuwania drzew lub krzewów.
6. Przeprowadzanie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska zgodnie z wymogami Prawa ochrony środowiska.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Bydgoszcz, dnia 19 grudnia 2025 r.

Kontroler

Lidia Dudek

Specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Bydgoszczy

p.o. Dyrektor

Tomasz Sobecki

/podpisano elektronicznie/